

Інклюзивна література як просвітницький інструмент гуманізації суспільства

- Поняття інклюзії та інклюзивної літератури. Термін «інклюзивна література» в українському науковому середовищі.
- Історіографія використання інклюзивної літератури в освітньому процесі.
- Класифікаційні підходи до інклюзивної літератури.
- Самоцінність іншого як підґрунтя інклюзії. Літературознавча рецепція феномену інакшості.

Традиційний / інклюзивний освітній процес

Традиційний освітній процес

1. → Діти з ООП навчаються виключно у закладах спеціальної освіти або вдома.
2. → ООП дітей в освітньому процесі не враховується.
3. → Освітні цілі для всіх дітей однакові.
4. → Усі учні мають опанувати уніфікований освітній план у визначені терміни.
5. → Оцінювання проводиться за однаковим підходом для всіх.
6. → Успішність кожного учня визначається порівнюючи з найкращими результатами.

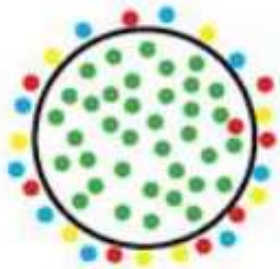
Інклюзивний освітній процес

1. → Діти з ООП навчаються у звичайних закладах освіти й отримують психолого-педагогічну допомогу.
2. → ООП є основою для планування освітнього процесу.
3. → Освітні цілі визначаються залежно від ООП дитини.
4. → Для кожного учня з ООП розробляється індивідуальна програма розвитку. За потреби розробляється індивідуальний навчальний план.
5. → Використовуються адаптовані стратегії і методи оцінювання.
6. → Успішність навчання розглядається на основі врахування прогресу в розвитку дитини.

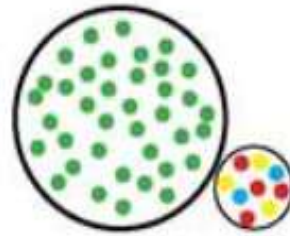
- **Інклюзія** (від *inclusion* (англ.) – включення) – процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальному житті, побудова комфортного сучасного суспільства з рівними можливостями для усіх громадян, незалежно від їхніх фізичних, психологічних та інших особливостей.

Поясніть за малюнком поняття інклюзії

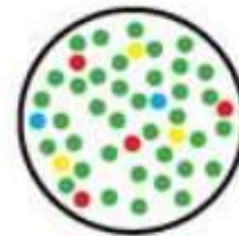
Ексклюзія (виключення)

Сегрегація (відокремлення)

Інтеграція (зближення і взаємозв'язок)

Інклюзія (включення)

- Широке розуміння інклюзії — це процес сприйняття найменш захищених верств населення або тих, хто піддається дискримінаційним проявам.

До відчужених вразливих груп ЮНЕСКО відносить такі категорії дітей:

- діти, які потерпають від насилля;
- діти-біженці або переміщені діти;
- діти, які працюють;
- мігранти;
- релігійні меншини;
- діти з бідного середовища;
- діти, які працюють в домашньому господарстві;
- мовні меншини;
- етнічні меншини;
- безпритульні діти;
- діти в зонах конфліктів (діти-солдати);
- діти з обмеженими можливостями;
- діти з кочових громад;
- сироти ВІЛ/СНІДУ

- **Інклюзивне виховання** – соціально і педагогічно організований процес формування дитини як особистості, незалежно від рівня психофізичного розвитку, як неповторної людської індивідуальності в умовах інклюзивного суспільства.
- **Інклюзивна культура** – ціннісної система, що забезпечує виникнення у суспільстві атмосфери доброзичливості, безпеки та прийняття, яка б стимулювала людей до співпраці і взаємодопомоги. Інклюзивна культура сприяє створенню єдиної системи цінностей, що приймається і поділяється усіма.

Інклюзивна література

Інклюзивна література – це література, орієнтована на формування позитивного сприйняття осіб із інвалідністю та особистої різноманітності.

Інклюзивна література об'єднує такі напрямки:

- *література, яка розповідає про осіб з інвалідністю, формуючи у читачів позитивне сприйняття стану таких людей (книжки, які фокусують інтерес читача на загальнолюдських якостях та можливостях літературних героїв з інвалідністю; які покликані зробити спілкування з такими людьми обопільно цікавим та комфортним);*
- *література, яка спрямована на сприйняття особистої різноманітності;*
- *література для дітей з особливими освітніми потребами (книжки шрифтом Брайля, з використанням піктограм, тактильні, книжки-картинки та ін.).*

Термін «Інклюзивна література»

- Його обґрунтування та публічне використання почалося з 2016 року, коли відбувся Всеукраїнський просвітницький проєкт «Інклюзивна література». Саме тоді вперше в усіх регіонах України школярі почули про художні книжки українських авторів, що розповідають про людей з інвалідністю та особисте різноманіття.
- Визначення терміну «інклюзивна література» в Україні було дано Оленою Осмоловською, письменницею, видавчицею та доцентом видавничої справи Київського університету імені Б.Грінченка.

Використання інклюзивної літератури в освітньому процесі

- 1965 р. – публікація Ненсі Лерік «Абсолютно білий світ дитячих книг» (США)
- пізніше – дослідження Шерон Ендрюс, Емілі Вуперер, Мері Прейтер, Кіт Льюс
- 2019 – у колективній монографії «Видавнича діяльність в умовах розвитку новітніх технологій: вивчення запитів фахівців» під загальною редакцією Г.Горбенко, окремий розділ, підготовлений О.Осмолівською, присвячений виданню інклюзивної літератури як інноваційного напрямку розвитку видавничої сфери України
- 2020 – підручник Ольги Деркачової та Софії Ушневич «Література та інклюзія»

- **Кіт Льюс:** «Усі учні повинні бачити, що вони представлені в книгах, які читають вдома та використовуються у школі»
- **Емілі Вуперер:** «Література для дітей та молоді має багато різних завдань. Вона може носити суто розважальний характер або допомагати дітям та молоді краще розуміти світ, в якому вони живуть та вирішувати проблеми, з якими вони стикаються. Дитяча та юнацька література, що зображує персонажів з інвалідністю є важливим інструментом для кращого розуміння, пізнання та спілкування з людьми з інвалідністю».

Класифікаційні підходи до інклюзивної літератури

- **За походженням:** оригінальна / перекладна.
- **Відповідно до вікових особливостей читача:**
 - література для найменших
 - література для дітей і підлітків
 - література для дорослих.
- **За видом:** художні твори / документальні.
- **За адресатом спрямованості:**
 - подолання екзистенційної кризи батьками чи близькими людьми дитини з інвалідністю
 - подолання екзистенційної кризи самими людьми з інвалідністю
 - проговорювання у не завжди толерантному суспільстві проблем людей з інвалідністю

Самоцінність іншого як підґрунтя інклюзії

МИ
(свої)

ВОНИ
(чужі)

Де в нашому
суспільстві
відбувається поділ на
ми і вони?

За якими ознаками ми
ділимося на *своїх* і
чужих?

Ксенофобія – це ...

- Ще з часів неоліту в інстинкті самозбереження людини існує механізм розпізнавання подібного до нас і такого, що від нас відрізняється. Саме так людина оцінює ступінь безпеки.
- Підсвідомо люди оцінюють ступінь небезпеки за власним образом і подобою. "Нам здається, що якщо ми маємо справу з чимось подібним, це для нас безпечніше. Ми знаємо, чого від цього чекати, як з цим поводитися".
- Якщо хтось здається нам небезпечним, тривога і напруга посилюються.

Типи ксенофобії:

- **Расова / етнічна.** До них належать расизм, етнофобія, антисемітизм, синофобія, ромафобія тощо.
- **Релігійна.** Яскравим прикладом можуть служити як середньовічні хрестові походи, так і сучасні конфлікти між представниками різних релігійних рухів.
- **Територіальна.** Може бути як ворожість до іноземців загалом, так і місцеві поділи, такі як ворожість підлітків із сусідніх вулиць або груп з різних частин міста чи різних регіонів країни.
- **Соціальна.** Це означає розподіл суспільства за будь-якими ознаками: від фінансового стану до культурних уподобань та зовнішнього вигляду, найпоширенішими можна назвати сексизм, гомофобію, ейджизм, гандикапізм.

ВЧИМОСЯ ГОВОРИТИ ПРАВИЛЬНО

Неповносправні/інваліди	Люди з інвалідністю
Страждає від... хворий на... жертва (чогось)	Має (назва порушення стану здоров'я, хвороби)
Прикутий до інвалідного візка, візочник	Користувач візка; той, хто користується візком
Розумово відсталий, розумовими відхиленнями, загальмований, ненормальний, дебіл, імбецил	Людина з психічними/інтелектуальними порушеннями

Каліка, недієздатний, немічний	Людина з інвалідністю
Психічно-хворий, божевільний	Особа з розумовими, психічними порушеннями
Глухоніми	Людина з порушеннями слуху, спілкується жестовою мовою
Сліпий	Незрячий; особа з порушеннями зору
Карлик, гном, ліліпут	Людина низького зросту, невисока
Епілептик, діабетик, депресивний	Особа з епілепсією/діабетом/депресією; особа, яка має епілепсію/діабет/депресію

Квіз:

Політкоректна мова

Як правильно?

Повідомляти про мову ворожнечі, з якою ти стикаєшся онлайн, безумовно важливо. Однак не менш важливо й самому уникати стереотипів та підбирати коректну лексику.

РОЗПОЧАТИ

<https://verified.ed-era.com/ua/manipulation/part-c>

Приклади гандикапізму в медіа

☰ YouTube UA Пошук

0:03 / 2:31

#funtfacts #страшная #девушка
Жесьть! Самая Страшная Девушка в мире!

64 625 переглядів • 9 лист. 2016 р.

👍 938 💬 298 ➔ ПОДІЛИТИСЯ ⚙️ ЗБЕРЕГТИ ...

The image shows a YouTube video player interface. At the top left is the YouTube logo with 'UA' next to it, and a search bar labeled 'Пошук'. The video player itself shows a woman with long brown hair, wearing a blue denim jacket over a striped top, sitting on a bench and looking off to the side with a thoughtful expression. The video progress bar is at the bottom of the player, showing '0:03 / 2:31'. Below the video player, there are social media-style interaction buttons: a thumbs-up icon with '938', a speech bubble icon with '298', a share icon with the text 'ПОДІЛИТИСЯ', a gear icon with 'ЗБЕРЕГТИ', and a three-dot menu icon. The video title and description are in Ukrainian, mentioning a 'scary girl' and a 'fun fact'.

«Ми не хочемо, щоб дитина-інвалід навчалась з нашими дітьми», — батьки першокласників

16.09.2016

ГРОМАДСЬКІ ПРИЙМАЛЬНІ

Прикра історія сталася в одній зі шкіл міста Бровари, що біля Києва. Батьки першокласників ЗОШ № 6 написали колективну заяву з вимогою відокремити дитину з інвалідністю від решти учнів класу.

Представники Громадської ради при управлінні освіти і науки Броварської міської ради звернулись до громадської приймальні Української Гельсінської спілки з прав людини з проханням прокоментувати ситуацію з точки зору порушення прав дитини. Правозахисники стверджують, що були порушені права дитини та пообіцяли стежити за перебігом цієї історії.

Ми публікуємо повідомлення Громадської ради, взяте з її сторінки у Фейсбучі. Нагадуємо, що Верховна Рада ухвалила зміни до Закону "Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї". Відтепер слово "інвалід" вважається некоректним, замість нього використовується визначення "людина з інвалідністю".

Прикра подія сколихнула броварчан і оголила відверті питання у душі кожного свідомого мешканця

м. Бровари 11 вересня поступила колективна заява батьків одного з

<https://helsinki.org.ua/topic/vkladnvmkam-bankiv/>

Олеся Яскевич

23 травня 2018 р. · 🌐

даже не знаю, есть ли еще днее дно*

21век, Маск запустил ракету, вышел айфон 10, покоряется Эверест, открываются законы, свадьба принца, в Киеве проходит лига Европы УЕФА, и вот в этом самом Киеве, в #StoriesCafé https://www.facebook.com/pg/storiescafe.ua/about/?ref=page_internal (странно, но не могу тегнуть) подходит официант к девушке и просит покинуть помещение.

как думаете почему?

- пьяна?

-буянит?

-выкрикивает сексистские лозунги?

-зашла и начала крушить мебель?

нет

у девушки инвалидность

все, у меня все**

Літературознавча рецепція феномену інакшості

Олена Осмоловська: «Зображення персонажів з інвалідністю у літературі тісно пов'язане із ставленням до інвалідності у суспільстві. Нерозуміння природи інвалідності, її повне несприйняття у суспільстві часто призводило до певної демонізації літературних персонажів з інвалідністю. Такі герої мали викликати страх, відторгнення, у крайньому разі – жаль і сум. Часто для підсилення негативного образу героя у творі використовували саме інвалідність. Особливо яскраво це проявлялось у дитячій літературі. Наявність каліцтва додавала піратові або іншому злодієві жаху. Часто інвалідність була вірним супутником бідності та соціального обмеження».

Стратегії її аналізу інклюзивної літератури

- піраміда героя
- ментальна карта
- каліграма
- swot-аналіз (strength - сила, weakness - слабкість, opportunities - можливості, threats - загрози)
- ромашка Блума
- створення постерів, лепбуків та скрапбуків до книги

"ДИВО"

РАКЕЛЬ ДЖ.
ПАЛАСЮ

ПІРАМІДИ ПЕРСОНАЖІВ

ОГГІ

2. ГОЛОВНИЙ ГЕРОЙ
3. ШКОЛА, ДІМ, ТАБІР
4. ОПЕРАЦІЇ, МУТАЦІЯ, ОСОБЛИВІСТЬ, НЕЗВИЧАЙНИЙ
5. НАВЧАЛЬНИЙ РІК, ЗДИВОВАНІ ПОГЛЯДИ, ПРЕЗИРСТВО
6. СОЦІУМ, НОВІ СПРАВЖНІ ДРУЗІ, ПІДТРИМКА, ПОСМІШКА

ОЛІВІЯ

2. СТАРША СЕСТРА
3. СЕРЕДНЯ ШКОЛА, ДІМ
4. ВОНА НЕ ТАКА ВАЖЛИВА
5. ЗАХИЩАЄ БРАТА, ЧУДОВА СЕТРА, ДРУГ
6. ВІДЧУЄ, ЩО БРАТ ПОТРЕБУЄ ЇЇ ПІДТРИМКИ

САММЕР

2. НОВА ЗНАЙОМА
3. ШКОЛА, ЇДАЛЬНЯ, КЛАС
4. МАЄ СВОЮ ТОЧКУ ЗОРУ
5. ПОПУЛЯРНА, РОЗСУДЛИВА, ЛІТНЯ, ЩОДЕННІ ОБІДИ
6. ЗАВЖДИ У ШКОЛІ ПОРУЧ З ОГГІ

ДЖУЛІАН

2. НАЙВБІЛЬША ПЕРЕШКОДА
3. ШКОЛА, КЛАС, ПАРИЖ
4. ПОПУЛЯРНІСТЬ ДЛЯ НЬОГО ПОНАД УСЕ
5. ПРИМУС, ПРЕЗИРСТВО, НАХАБНІСТЬ, ЗЛІСТЬ, ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ
6. ІНКОЛИ ВАРТО ПОЧАТИ СПОЧАТКУ, РОЗКАЯННЯ, ВИБАЧЕННЯ

Піраміда твору

Алгоритм побудови:

- 1 – Ім'я героя твору.
- 2 – Два слова, що описують героя.
- 3 – Три слова, що описують місце події.
- 4 – Чотири слова, що описують проблему.
- 5 – П'ять слів, що описують подію, яка відбувається з героєм упродовж сюжету.
- 6 – Шість слів, що описують подію, яка сприяє переосмисленню проблеми.
- 7 – Сім слів, що описують подію, яка відбувається задля розв'язання проблеми.
- 8 – Вісім слів, що описують розв'язання проблеми.

❖ **Ментальна карта – це...**

спосіб організації творчого мислення.

*Майндмепінг (анг. Mindmapping) – це зручна і ефективна техніка візуального, ієрархічного та асоціативного мислення.

*Карта знань (анг. Mind map) – спосіб зображення процесу мислення за допомогою схем, діаграм.

*Синоніми : карта розуму, інтелект – карти, ментальні карти, карти знань, схеми мислення, майнд-мепі, мапа думок, мапа розуму.

Правила створення інтелект- карти

1

- будувати дерево з гнучкими гілками, тобто спілкуватися з мозком його ж мовою, подібною до схеми побудови нейронних зв'язків

2

- одна гілка дерева повинна дорівнювати лише одному слову. Такий підхід допоможе посилити асоціативний ряд та збільшити інтелектуальну і творчу свободу

3

- величина лінії не повинна перебільшувати слово, оскільки це економія простору на папері (дошці) дозволяє розширити дерево асоціацій

4

- товщина, колір, форма і розмір гілок і слів, а також шрифти повинні диференціюватися. Це дозволяє уникнути монотонності зображення і акцентувати увагу на ключових словах та відсіювати другорядні, а також структурувати сприйняття

5

- максимізувати застосування нешаблонних іконок, малюнків, значків, символів

6

- обирати відповідний формат паперу: А4, А3, ватман та використовувати інструменти побудови карти: кольорові олівці та ручки, фарби, фломастери, маркери, кольорова крейда тощо для учнів старшого шкільного віку – програми
- будувати дерево по горизонталі, а не вертикалі, що полегшує його сприйняття мозком

Етапи створення інтелект-карти

Чітко визначте основну тему чи проблему - вона й буде центральним елементом вашої карти. записуйте її словами, доберіть яскравий графічний образ, що асоціюється з Необраною тематикою

Від центру виведіть кілька гілок, кожна з яких позначте ключовими словами, назвами розділів, які пов'язані з основною темою

Від кожної з основних гілок будуть відходити додаткові гілки 2-го, 3-го рівнів. Бажано, щоб вони були меншими та тоншими від основних

Пам'ятайте про ієрархію: найважливіші поняття мають розташовуватись ближче до центру, а менш значущі - подалі

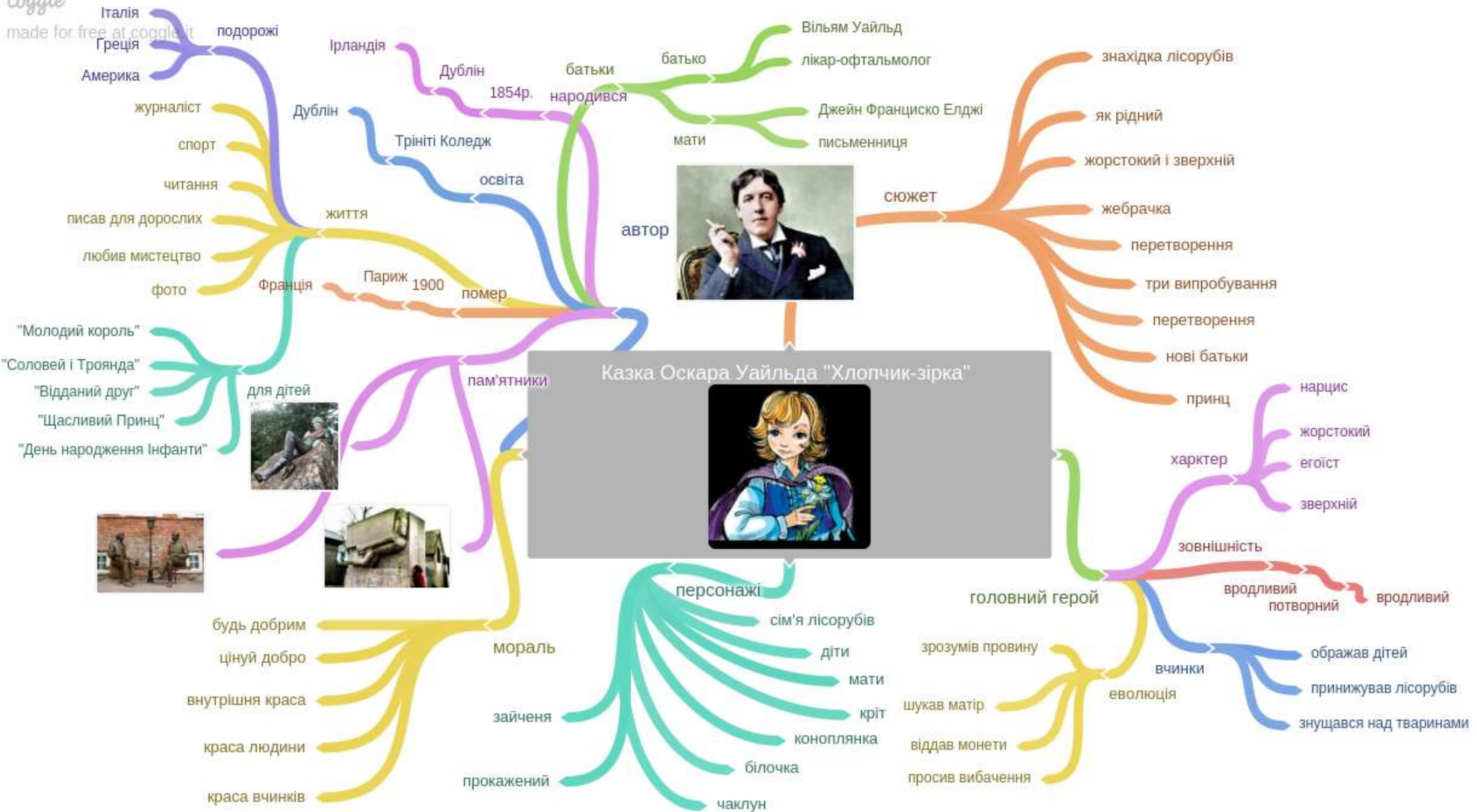
Нумеруйте гілки або використовуйте різні кольори для окремих зон та різні стилі малювання

Чим більше кольорів буде використано, тим краще. Пов'язані інформаційні блоки краще поєднувати, виділяючи однаковим кольором чи фоном

намагайтеся використовувати ключові слова чи взагалі символічні зображення. Так ви зможете запам'ятати основну інформацію швидше та легше.

coggle

made for free at coggle.it

Каліграма – вірш (або інший за жанром твір), записаний у вигляді малюнка.

Каліграма — це графічна загадка, яка стимулює образне мислення, розвиває спостережливість і вміння концентруватися.

Приклади каліграм

аналіз

"Virginia Woolf"

SWOT аналіз головної героїні роману
"Години" Майкла Каннінгема

Strengths (сильні сторони)

- Талант письменництва;
- Наполегливість;
- Велика надія на успішність книги.

Weaknesses (слабкі сторони)

- Депресія;
- Біполярний розлад;
- Страх перед прислугою;
- Думки про самогубство.

Opportunities (можливості)

- Створення успішної книги;
- Визнання авторки;
- Налагодження стосунків з чоловіком.

Threats (загрози)

- Переїзд у велике місто і негативні впливи суспільства на її психічний стан;
- Втрата здорового глузду при написанні книги;
- Самогубство.

Ромашка Блума

Постер (англ. poster - афіша, оголошення) - художньо оформлений плакат для рекламних чи декоративних цілей.

Розголоска

Настінка

Оприлюдник

Показник

Закликайка

Стіночіп

Синонімічні
назви

Настінник

Розголосівка

Барвина

Літературний постер - це безпосередньо реклама твору того чи іншого автора, крім того, це своєрідний заклик до прочитання твору.

Побудова постеру:

- *Назва* (привернення уваги) - просто та точно презентує книгу (вір). Прочитавши назву, учень повинен захотіти дізнатися більше.
- *Інформативна складова* - текст, не банальний переказ твору, не скопійована анотація, а власний відгук, заклик до прочитання твору, порівняння того, хто читає постер, з героями твору. Має вирізнятись оригінальністю.
- *Фото* (обкладинка книги, фото автора) - логічно розміщені.
- *Графічні елементи* - різноманітні форми малюнка, таблиці, діаграми. Повинні бути логічними, послідовними, зрозумілими без додаткових пояснень.
- *Особливість постеру*: лаконізм, кольорові зображення, заклики, привернення уваги.

ЗВЕРНИ УВАГУ!!!

Чи можна закохатися по-справжньому, якщо тобі лише десять років? А якщо ти дівчинка, сильніша за інших, навіть хлопчаків? Чи можеш стати слабкою, піддавшись почуттям?

Цікаво?
Ще б пак!

Дізнатися про все можеш, прочитавши книгу "Йорген+Анна=любов" Вігдіс Йорт.

Жовіна Ягелло

Хочеш бути дитячим розбідурчи своєї таткинд, хочеш познати дружбу, хочеш відчути кохання з усіма його прикметами, тоді прочитай трагедію Йоанни Ягелло про дочку Ліку.

"На більшість речей, які з нами відбуваються, ми не маємо жодного впливу". Девід промисливчій читай уже сьогодні!

ТИ МУСИШ ПРО ЦЕ ДІЗНАТИСЯ!!!

Цікаво подивитися, як дівчина перетворюється на хлопця без зміни статі, без жодних операцій? Гадася, що це дивацтво? Можливо. Прочитай книгу "Диваки і зануди" Ульфа Старка і будеш знати точну відповідь!

Лепбук

У дослівному перекладі з англійської «лепбук» (lapbook) означає «наколінна книга» (lap – коліна, book – книга).

Лепбук – інтерактивна папка для дітей та особлива організація навчального матеріалу на певну тему. Що потрібно, щоб його зробити своїми руками?

Лепбук або як його ще називають *інтерактивна тека*, *тематична тека*, *тека проектів* – це саморобна паперова книжечка з кишеньками, дверцятами, віконцями, рухливими деталями, міні-книжечками, які дитина може діставати, перекладати, доповнювати, складати на свій розсуд. У ній збирається матеріал з якоїсь певної теми.

Етапи створення:

Обираємо тему

Темою папки-лепбуку може бути абсолютно будь-яке явище, предмет чи істота.

Складаємо план

Якщо Ви вважаєте, що лепбук – це просто розворот з малюнками - Ви помиляєтеся. Він має бути добре продуманий, щоб максимально цікаво і творчо структурувати інформацію та подати її.

Підбираємо матеріал, форми та засоби подачі інформації.

Малюємо макет чи схеми.

Ви маєте чітко уявляти, що і в якому місці буде розташовано – малюнки, кишеньки, вкладки, книжечки та ін.

Виготовляємо цупку основу та окремі дрібні елементи з різних матеріалів.

Оформлюємо лепбук натурального розміру;

Декоруємо.

Скрапбукінг
(оформлення фотографій,
вирізок у сторінки
чи альбоми)
на літературну тему

Jean Baptiste Molière
"Le Bourgeois
Gentilhomme"

